

منشا سعه وجودی مومنین پروردگار متعال است

حضرت زهرا(س) در فرازی از دعای روز شنبه درهای معرفت را به روی دوستان و شیعیان خود می‌گشاید

حضرت زهرا(س) در فرازی از دعای روز شنبه درهای معرفت را به روی دوستان و شیعیان خود می‌گشاید و می‌آموزند که انسان مؤمن در این عالم مادی باید دغدغه گسترده شدن جان و سعه وجودی داشته باشد.

خبرگزاری مهر- گروه دین و آئین: الگو گرفتن از زندگی ائمه علیهم السلام جز موارد مورد تاکید در معارف اسلامی و در جهت ساختن سبک زندگی مناسب برای مؤمنان است، در زندگی حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها باید دقیق شد، با نگاهی نو آن زندگی را شناخت و به معنای واقعی کلمه آن را الگو قرار داد. یکی از ابعاد زندگانی این بانوی بزرگوار نیایش‌های عاشقانه آن حضرت با خداوند تبارک و تعالی است. دعاهایی است که منسوب به حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها بوده و راهگشا برای کسب معرفت و رسیدن به کمال محسوب می‌شود.

دعا نزدیک ترین و مؤثرترین رابطه انسان با خداست. دعا در فرهنگ اسلامی از مهم ترین عبادات است؛ تا آنجا که خداوند در قرآن مجید پس از امر به دعا و وعده استجاب «وَقَالَ رَبِّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ» می‌افزاید: کسانی که در برابر این رابطه نزدیک خلق و خالق تکبر می‌ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ می‌شوند: «إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ». و در جایی دیگر از قرآن مجید می‌خوانیم: «قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ»؛ (بگو: پروردگارم برای شما ارزشی قائل نیست اگر دعای شما نباشد).

در اهمیت فوق العاده دعا در فرهنگ اسلامی همان بس که دعا زیباترین رابطه خلق با خالق است و باعث طراوت روح انسان و نور امید بر آن می‌شود. دعا انسان را به اصلاح خویشتن و تهذیب اخلاق دعوت می‌کند. دعا نزدیک ترین و مؤثرترین رابطه انسان با خداست. به هنگام دعا، انسان با تمام وجودش خدا را مخاطب ساخته و از فضل و رحمتش طلب می‌کند و با خضوع و تذلل او را می‌خواند و خواسته‌های خود را بی‌پرده به عرض او می‌رساند.

گفتنی است به هنگام دعا تمام حجاب‌ها میان خداوند و بندگان برداشته می‌شود و انسان، مستقیماً او را مخاطب قرار داده و تمام نیازهای خود را با او در میان می‌گذارد. اضافه بر این، شکی نیست که دعا نقش بسیار مؤثری در تربیت نفوس انسانی و سوق آنها به مراتب کمال دارد که بسیاری از آن غافل اند. با این که خداوند به انسان بسیار نزدیک است «وَتَحَنُّنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ» ولی بسیار می‌شود که انسان با غفلت و بی‌توجهی از او فاصله می‌گیرد و دور می‌شود. دعا می‌تواند این دوری را تبدیل به نزدیکی کند و این فاصله را از میان بردارد چرا که انسان به هنگام دعا، قرب و نزدیکی خود را به خدا کاملاً احساس می‌کند. دعا همچون باران بهاری است که سرزمین دل‌ها را سیراب می‌کند و شکوفه‌های ایمان و اخلاص و عشق و عبودیت را بر شاخسار روح انسان ظاهر می‌سازد. دعا نسیم روح بخش قدسی است که همچون دم مسیحا عظم رمیم را به اذن الله حیات می‌بخشد.

دعا دریای مواجی است که گوهرهای فضائل اخلاقی را در درون وجود انسان پرورش می‌دهد. هر نفسی که با دعا همراه است ممد حیات است و مفرج ذات و هر دلی که با نور دعا قرین است با تقوای الهی همنشین است. دعا کننده، وصول به مقاصد شخصی یا نوعی خود را از خدا می‌طلبد و خداوند تربیت و پرورش روحانی او را از طریق دعا می‌خواهد.

بر همین اساس حجت الاسلام والمسلمین محمود معرفت پژوهشگر مسائل دینی، از رهگذر شرح و دعاهای ایام هفته حضرت زهرا سلام الله علیها، زوایای پنهانی که در این ادعیه نورانی نهفته است را مطرح و مطالب آن تقدیم مخاطبان می‌شود. آنچه در ادامه می‌خوانید بخش یازدهم این سلسله مطالب است:

حضرت فاطمة (س) فی دُعَاءِ یَوْمِ السَّبْتِ: اللَّهُمَّ افْتَحْ لَنَا خَزَائِنَ رَحْمَتِكَ، وَهَبْ لَنَا اللَّهُمَّ رَحْمَةً لَا تَعْدُبُنَا بَعْدَهَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَارْزُقْنَا مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ رِزْقًا حَلَالًا طَيِّبًا، وَلَا تُحَوِّجْنَا وَلَا تُفْقِرْنَا إِلَى أَحَدٍ سِوَاكَ، وَزِدْنَا لَكَ شُكْرًا، وَإِلَيْكَ قَفْرًا وَفَاقَةً، وَبِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ غِنَى وَتَعَقُّفًا. اللَّهُمَّ وَسِّعْ عَلَيْنَا فِي الدُّنْيَا، اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ أَنْ تَزُوِيَ وَجْهَكَ عَنَّا فِي حَالِ وَتَحَنُّنُ تَرَعَّبُ إِلَيْكَ فِيهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَعْطِنَا مَا نُحِبُّ وَاجْعَلْ لَنَا قُوَّةً فِيمَا نُحِبُّ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

حضرت زهرا سلام الله علیها در دعای روزه شنبه اینگونه از خداوند متعال درخواست می‌کنند: «اللهم وسع علينا في الدنيا»

خداوند در دنیا به ما وسعت عنایت کن. حضرت زهرا سلام الله علیها با این جمله دری از درهای معرفت را به روی دوستان و شیعیان خود می گشایند و می آموزند که انسان مؤمن در این عالم مادی باید دغدغه گسترده شدن جان و سعه وجودی داشته باشد.

جهان و جهانیان در این عالم به یک نقطه تضاد می رسند، تضادی که از نظر فرهنگ دینی امری مبارک است. اگر فردی که در این عالم مادی زندگی می کند، جهانی نامگذاری شود، منظور از تضاد این است که از نظر دین مبین اسلام جهانی باید از جهان بزرگ تر باشد و نباید خود را کوچک تر از آن ببیند. جهانی یا همان فردی که به اراده الهی در این عالم مادی مستقر شده و مقدر شده است مدتی را در این جهان اقامت داشته باشد باید آنقدر خود را با عظمت و وسیع بداند که تمام جهان مادی را در مقایسه با خود بسیار کوچک بشناسد.

دانشمندانی که به اندازه گیری عالم مادی پرداختند، آن را با عددهای شگفت انگیزی همچون میلیارد سال نوری توصیف می کنند. هر چند در مقام مطالعه این اعداد بسیار بزرگ، عجیب و شگفت آور است اما انسان آنقدر قابلیت گسترش وجودی دارد که می تواند خود را از این عالم وسیع بزرگ تر دانسته و بر این باور پایدار باشد.

حضرت زهرا سلام الله علیها مانند سایر اولیای الهی در مقام اشراف و مظهریت به اسم مبارک «المحیط» خداوند متعال بر ملک و ملکوت احاطه دارند و بر این اساس جهان ملکی در محضر آن بزرگواران بسیار کوچک است. از این جهت است که آن حضرت مایل هستند پیروان و شیعیانشان را نیز به این نقطه معرفتی برسانند بنابراین اینگونه دعا می کنند «اللهم وسع علینا فی الدنیا».

خداوند متعال در آیه ۴۷ سوره ذاریات جهان را در حال وسعت گرفتن معرفی می کند. این نکته باید مورد توجه قرار بگیرد که در عین حالی که جهان در حال وسعت گرفتن است نقطه پایانی نیز دارد و زمانی که جهان به نقطه پایان خود رسید کل نظام مادی جهان به بن بست خواهد رسید. اما جهانی، همان انسانی که در جهان مادی سکنی گزیده است با محقق شدن این دعای فاطمه سلام الله علیها به چنان وسعت وجودی دست پیدا می کند که نقطه پایانی برای آن نمی توان متصور شد و او با چنین سعه وجودی وارد عالم ملکوت شده و در هماهنگی با آن بی کرانگی در مراحل ابتهاج قدم برمی دارد و زندگی آخرتی خود را با جان مایه بهجت و ابتهاج آغاز می کند.

حضرت زهرا سلام الله علیها با توجه به اینکه خداوند متعال نام مبارک «الواسع» را برای خود برگزیده است و در آیه ۴۷ سوره ذاریات خود را توسعه دهنده جهان مادی معرفی می کند، در دعای خود این مفهوم را می آموزند که انسان مؤمن نیز باید توسعه در جان را از خداوند متعال درخواست کند و از پروردگار عالم بخواهد دایره فعل وسعت بخشی را از ظرف جهان مادی به سوی مظلوف این جهان یعنی انسان سرایت دهد. از خداوند درخواست کند اسم مبارک «واسع» را آنگونه در جانش ظاهر سازد که او به مقام مظهریت اسم مبارک «المحیط» حق تعالی برسد.